GAZETA KRAKOWSKA

Nro 97.

Z KRKOWA DNIA 3 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 24 Listopada.

Uczniowie Uniwersytetu Warszawskiego, pragnąc uczcić pamiątkę naywiększego Bohatyra Polski, któremu wdzięczny rodak własną ręką wznosi mogiłę, odprawili w dniu 23 Listopada, w Kościele XX. Filarów, pod przewodnictwem swoiego Rektora, Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Tadeusza Kościuszki. Licznie zgromadzona młodzież napełniła Kościoł, a Uczniowie Wydziału Teologicznego, odbyli obrządki religiyne. W. Elsner, mąż, któremu Polska swoię muzykę, Towarzystwo muzyczne ustalenie, a Szkoła śpiewaków założenie, winny; raczył w tym dniu przewodniczyć Towarzystwu muzycznemu, którego naycelnieysi członkowie zebrani, exekwowali *requiem Mozarta.*

RAPPORT RADY STANU

o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.

(Ciąg dalszy.)

V. Kapitały Wiedeńskie.

W końcu ogólna izb obudwoch, a szczególniey Senatu spostrzeżenia nad zasadami do prawa finansowego, nad podatkami niestałemi, nad podatkiem gruntowym i równieyszym iego rozkładem, nad urządzeniem dóbr narodowych i losem włościan, nad wynalezieniem prawdziwey miary, możności wpływów z możnością wydatków, zawierały nader pożyteczne dla Skarbu ostrzeżenia i uwagi, aby ich ważnością Rząd przeiętym nie został. Sam Wasza Cesarsko-Królewska Mość oceniaiąc ie w mądrości swoiey, uznałeś ie godnemi zastanowienia Rady Stanu, igdy nad ułożeniem nowego konstytucyynego budżetu naradzać się będzie. Deputacyia wyznaczona odebrała od Namiestnika Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości polecenie, mieć na baczenym to wszystko względzie, co godzi pomyślność kraiu z pomyślnością Skarbu. Dyskussyie w tym względzie odbyte przyłożyły się iuż do rzucenia pewnych zasad nowego konstytucyynego budżetu, któryby odpowiedział nadziei Waszey Cesarsko-Królewskiey Mci, życzeniom narodu i potrzebom Rządu.]

Delegacyia Administracyyna.

Już Kommissyia Skarbowa pod artykułem Dóbr Narodowych wspomniała o Delegacyi Administracyyney; a tabella przyłączona odsadzonych w niey spraw, rezultat iey prac okaznie; to iednak wspomnieć należy, iż żaden w tym Sądzie spór nie zalega, i skoro przez Kommissyia Obrachunkową przesłany zostanie, natych-

miast po odbytey kommunikacyi odsądzonym bywa; z liczby przeto pozostaiących w teyże Kommissyi rachunków, wnosić można, iż Delegacyia Administracyyna w roku następnym stanie u swego kresu, a usprawiedliwiwszy rezultatem koszt Skarbu na siebie łożony, rozwiązaniem swoiem powiększy oszczędność przyszłego budżetu.

Główna Izba Obrachunkowa.

Rzetelny obraz trudności, które Magistratura ta od początku zaraz zawodu swoiego przezwyciężać musiała, by rachunkowość z kilkonastoletniego czasów poprzednich wyprowadzić nieładu, usprawiedliwił ią w oczach Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości, iż na zeszłem Seymowem posiedzeniu, stanowczych rezultatów okazać nie była w możności.

Izby zaś Seymowe oceniaiąc trafność przedsięwziętych środków ku usunięciu zawad, skrócenia form dawniey rozwlekłych, powzięły nadzieię, że na obecnem swem posiedzeniu do roztrząsania czynności wszystkich Wydziałów Rządowych, w owocu pracy Izby Obrachunkowey skuteczną znaydą pomoc.

Dążyły zapewne do tak pożądanego celu wszystkie Izby Obrachunkowey usiłowania; lecz gdy ciągle dotąd prace swoie między epoki zaległych i bieżących rachunków podzielać musi, gdy iak twierdzi, pomimo użytych środków przymusu, doznała w ciągu dwóch lat upłynionych znacznego opóźnienia w dostarczeniu iey potrzebnych materyiałów ze strony rozlicznych Władz groszem publicznym zawiaduiących, a przeto rachować się obowiązanych, mała więc wprawdzie liczba nieściągniętych dotąd rachunków, bez którey przecież całości rachunkowego obrazu utworzyć niepodobna, tamuie ieszcze sposobność zamknięcia i złożenia Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości Rapportu, któryby stanowcze z dwóch przynaymniey lat początkowych, to iest 1817 i 1818 r. zawierał rezultata.

Mniema Obrachunkowa Izba i spodziewać się z nią godzi że gdy całkowite iednego roku obrachowanie ułatwi iey działania, co do lat następnych, gdy z upływem czasu prace nad epoką zaległą ciągle się zmnieyszaiąc, zupełnie nakoniec obarczać ią przestaną, że przeto iuż nie iest oddaloną ta chwila, w którey Obrachunkowa Izba co do rezultatów swoich w bliskości za innemi Rządowemi wydziałami postępuiąc, całą użyteczność z iey ustanowienia, którey Wasza Cesarsko-Królewska Mość oczekiwać po niey masz prawo, w niewątpliwem świetle okazać będzie zdolną.

Jak dalece przybliża się Izba Obrachunkowa do podobnego stanu rzeczy, przekonywa następuiący wywód załatwionych przez nią czynności:

Z epok zaległych, to iest, dzień 1 Stycznia 1817 r. poprzedzaiących, złożono Izbie Obrachunkowey rachunków sztuk 11,332.

Odsądziła z nich w ciągu dwóch lat upłynionych . . .	4583	
Oddała Rządowi Pruskiemu iako ściągaiące się do Departamentów od kraiu odpadłych, tudzież Kommissyiom sprawdzaiącym rachunki Mieyskie i Towarzystwa Ogniowego w ogóle sztuk	2769	razem sztuk 7352.
Pozostaie w rewizyiach Izby Obrachunkowey sztuk . . .		3980.

Co do epoki czynności bieżących, to iest, po dniu 1 Stycznia 1817 r. powinna była Izba Obrachunkowa od wszystkich rachuiących się władz otrzymać rachunków

za rok 1817 sztuk . .	1009	
za rok 1818 sztuk . .	3129	4138
Otrzymała zaś do końca roku 1818 sztuk . . .	2369	
W ciągu roku 1819 sztuk .	1643	4039
Zalega na Władzach sztuk .		99

Ze złożonych z tey drugiey epoki rachunków sztuk 4039.

Zasądziła Izba w roku 1818 sztuk	1415	
w roku 1819 sztuk . .	2258	3673
Znayduie się w rewizyiach koleynych sztuk		366.

Tak posunięta praca, iak się z powyżey umieszczonego wykazu spostrzegać daie, niepłonną stanowi otuchę, że iuż Izba Obrachunkowa dotyka tey chwili, od któ-

rey istotną i użyteczną szafunku grosza publicznego Kontrollą nazwać się będzie mogła.

Na tem ogranicza Rada Stanu zdanie sprawy o postępie prac i uzyskanych skutkach w Izbie Obrachunkowey; lecz winna ieszcze złożyć Waszey Cesarsko-Królewskiey Mci tłumaczenie swe, iako nie omieszkała dopełnić rozkazu Waszey Cesarsko-Królewskiey Mci, a którego żądanie Izby Poselskiey stało się powodem, a który rozważyć iey należało: czyli Izba Obrachunkowa w gronie swem nie mieści, osób, któreby z powodu dawniey sprawowaney służby Skarbowey znalazły się może niekiedy w przypadku bydź własney sprawy Sędziami.

Końcem wyiaśnienia tak ważnego przedmiotu, szczególnieysze Kommissyia Rządowa przychodów i Skarbu otrzymała polecenie. Jey opinią Rada Stanu Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości przedstawia. Mniema Kommissyia, że lubo wprawdzie znayduią się pomiędzy członkami Obrachunkowey Izby osoby, które miały sobie powierzoną Dyrekcyią Skarbu w szczególnych Departamentach Xięstwa Warszawskiego; gdy iednak urząd ten nie pociągał za sobą osobistego zawiadywania groszem publicznym, lecz owszem do nadzoru obowiązywał nad temi, którym straż funduszów Skarbowych bezpośrednio polecona była, nietylko więc Urzędnicy wspomnieni nie znayduią się w położeniu składania, ani tem mniey sądzenia własnych rachunków, lecz nadto iako naylepiey wiadomi, iakie bydź mogły w kassach Rządowych zapasy, iakie ich było przeznaczenie, tak też o ich prawym lub samowolnym szafunku naywłaściwszemi staią się Sędziami.

Uważała nadto Poselska Izba w adresie Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości złożonym: że gdyby do składu Izby Obrachunkowey przywoływane były osoby z grona Rad Obywatelskich Reprezentacyi Narodowey, a przewodnictwo iey powierzonem zostało, zaufaniem Waszey Cesarsko-Królewskiey Mci zaszczyconemu Senatorowi, że wówczas Magistratura ta więceyby w narodzie wzniecała ufności, a do wypełnienia obowiązków swych w każdym swym członku osobiście interessowana, tem pewniey istotnemu powołaniu swojemu i powszechnemu odpowiedziałaby oczekiwaniu.

Nie zaprzecza Rada Stanu ważności spostrzeżenia tego, idąc przecież za naywyższem Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości zdaniem, mniema Rada, że naybezpieczniey byłoby w tym względzie nauki doświadczenia poradzić się; wstrzymanie zatem na czas niejaki stanowczego w tey mierze wyrzeczenia, może poda sposobność przekonania się o ile i z iakich szczególniey powodów teraźnieysze Izby Obrachunkowey urządzenie od dawnieyszego mniey lub więcey użytecznym bydź się okaże. Wreszcie pominąć Rada Stanu i tey nie powinna uwagi, że trwałość systematu ukształca i doskonali błędne nawet początkowo instytucyie, częsta zaś zmiana naypożytecznieyszym doyrzeć nie dozwala.

Prokuratoryia Jeneralna.

W epoce zaszłego Izb Seymowych posiedzenia Prokuratoryia Jeneralna wchodząca zaledwo wówczas w rozpoczęcie poruczonego sobie dzieła, należeć koniecznie musiała do rzędu tych Władz, które owocu prac swoich okazać ieszcze nie były w możności.

Uchwalone na temże posiedzeniu prawa o normalnem rozgraniczeniu i o regulacyi hypotek, stosuiąc się również do własności publicznych obronie Prokuratoryi powierzonych, zwiększyły znacznie iey czynności, a przeto, by nie narazić poczynaiącą Magistraturę na zawikłanie i zwłokę, maiątek kraiowy od strat ztąd wynikaiących zasłonić, pomimo systematu oszczędności za konieczny uznanego, a przez Waszą Cesarsko-Królewską Mość za prawidło postanowienia Rządowi wskazanego, znalazł się tenże Rząd w potrzebie dodania Prokuratoryi pomocy, ówczasową liczbę iey członków pięciu nowemi powiększaiąc.

Doświadczenie okazało, iż środek ten ani zbytecznym, ani nadaremnym nie był; znaczne są bowiem rezultata, które Prokuratoryia uzyskała, większey nierównie wagi przedmioty dalszym iey staraniom i zabiegom zostawione.

Ogólna liczba interessów, któremi Prokuratoryia Jeneralna w ciągu upłynionych lat trzech, to iest 1817, 1818 i 1819 trudniła się, wynosi naymniey 3913.

Przystępuiąc do wyszczególnienia takowych oraz do ocenienia uzyskanych rezultatów i okazania ważności interessów z korzystnym lub niekorzystnym skutkiem ukończonych, a razem i tych, które ieszcze są w biegu, nadmienić tu przedewszystkiem wypada, że w interessach prawnych kierunkowi Prokuratoryi powierzonych, pewna tylko część iest takich, w którychby podobne ocenienie podciągnąć się dało pod ogólne rachuby; większa część interessów Prokuratoryą Jeneralną zaymuiących znayduie się takich, których rezultata lub wartość albo wcale nie mogą bydź przedstawionemi, albo też po zupełnem dopiero ukończeniu musiałyby z pomocą mieyscowych pomiarów lub rozrachowań zostać ocenione; albo wreszcie przez wielką rozmaitość przedmiotów sporu, nie dadzą się podciągnąć pod ogólne rubryki i wymagałyby rozlicznych szczegółowych wykazów.

Przechodząc iednak z kolei każdy rodzay zaymuiących Prokuratoryą interessów, następuiący z nich co do pieniężnych ilości okazuie się rezultat:

1. Z liczby 32 processów funduszu edukacyynego wygrano spraw . . 7
   Pozostaie ieszcze w biegu . . 25
   Wartość wygranych wynosi zł: Po: 53,610
2. Processów funduszu duchownego toczyło się 296
   Z tych wygrano spraw . . 32
   Ułatwiono bez oczekiwania wyroku 11
   Przegrano 6
   Pozostało w biegu . . . 247
   Wartość wygranych wynosi złp. 136,000
   Wartość przegranych wynosi — 6,036
3. Z liczby 221 processów tyczących się funduszu miast, gmin i t. d. wygrano spraw 31
   Ułatwiono bez oczekiwania wyroku 10
   Przegrano 6
   Pozostało do rozsądzenia . . 174
   Wartość wygranych summ wynosi zł: Pol: 110,000
   Wartość przegranych summ wynosi złp. 9687
4. Z processów dotyczących się funduszów Skarbowych . . 318
   Wygrano spraw 70
   Załatwiono przez dobrowolną ugodę 21
   Przegrano 10
   Pozostaie do załatwienia . . 217
   Wartość wygranych wynosi w kapitałach złp. 411,000 i rubli 66,712
   Wartość przegranych wynosi zł: Pol: 7,867
5. Ogół interessów po opinią Prokuratoryi Jeneralney nadsyłanych wynosi 510
   Z tych załatwiono . . . 425
   Pozostaie do załatwiania . . 85
   Wartość kapitałów względem których zasięga o porady lub bezpośredniey w działaniu pomocy Prokuratoryi, przechodzi co do pieniężnych tylko ilości summę złp 3,880,000.
6. W liczbie 149 processów granicznych *in petitorio* wygrano spraw 3
   Pozostaie do rozsądzenia . . 146
   Wartość zaś wygranych tego rodzaiu processów, bez poprzedniczego pomiaru i oszacowania, iak się to wyżey rzekło, ustanowioną bydź nie może.
7. Z liczby processów in possessorio 156.
   Wygrano 14
   Załatwiono przez dobrowolną ugodę lub odstąpienie od processu . 5
   Przegrano 8
   Pozostaie do rozsądzenia . . 129
   Wartość wygranych interessów tego rodzaiu również numerycznie wykazaną bydź nie może.
8. Z 112 pertraktacyi mass konkursowych i likwidacyynych, w których własność publiczna z tytułu swoich należytości iest interessowaną, ukończono zupełnie 11
   Ogół summ przyznanych Instytutom wynosi złp. . . . 328,000
   W innych 20 massach, z których należytości nie tak prędko zrealizowane będą, przysądzono na rzecz własności publiczney przeszło złp. . 100,000
   W ośmiu już ukończonych massach dla niedostatku funduszów, przepadły Instytutowe należytości w summie zło-

tych Polskich . . . 212,200

W trzech rozprawach z kuratorami mass Instytuta z pretensyią do należytości w summie złp. 1313 oddalonemi zostały.

Reszta tego rodzaiu interessów do ukończenia pozostaie.

9. Z liczby 43 pertraktacyy sprzedaży Sądowych ukończono . . . 15
Pozostałe do załatwienia . . 28
Ogólna summa należytości funduszowych zabezpieczona tym sposobem wynosi złp. . . . 94,000

10. Z liczby 229 spadków bezdziedzicznych, ukończono z korzyścią . 15
Odstąpiono później zgłaszaiącym się Sukcessorom lub dłużnikom . 34
Pozostałe do załatwienia . . 180
Rezultat przypadaiący ztąd dla Skarbu korzyści, później dopiero będzie mógł bydź wykazanym.

11. Z 86 pertraktacyy w sporach stępla kollateralnego, ustwiła Prokuratorya z korzyścią dla Skarbu . . 24
Pozostałe do załatwienia . . 62
Wartość wygranych dla Skarbu sporów w summach złp. 19,698 i 713 Ryńskich.

12. Z pomiędzy 116 sporów prawnych w zdarzeniach defraudacyynych:
Wygrano na rzecz Skarbu . 29
Załatwiono przez odstąpienie od processu 12
Przegrano sporów . . 10
Pozostałe w biegu . . . 65
Wartość pewney części wygranych sporów wynosi summę złp. . . 16,400.

13. Interessów processowych z massą Xięcia Dominika Radziwiłła toczy się w Wileńskiey Kommissyi 54. Wartość windykowanych tam przez Skarb należytości wynosi złp. . 794,000
Windykowanych przez Instytuta złotych Polskich . 1,093,000
Processa te oczekuią w swey kolei na rozstrzygnienie.

14. Processa o summy Konwencyią Wiedeńską Skarbowi odstąpione kilkadziesiąt rozpoczęła Prokuratorya Jeneralna, lecz bieg ich z woli Rządu zatrzymanym został, skoro rozpoczęły się z dworem Berlinskim układy względem summ rzeczonych.

15. Interessa segregacyyne których liczba 623 a wartość w samych tylko kapitałach wynosi złp. 728,000 dopiero rozpoczęte zostały.

16. Przy regulacyi hypotek w Województwie Mazowieckiem zabezpieczyła Prokuratorya w roku zeszłym własność publiczną na 1022 nieruchomościach mieyskich; summa zabezpieczonych tym sposobem funduszów wynosi do kapitałów funduszowych summę złp. 634,000
Co do kanonów summę . — 560,000
Co do czynszów rocznie summę — 56,600

Rezultat trzechletniego działania Prokuratoryi Jeneralney, zbieraiąc w jeden ogół, okazuie się, iż z pomiędzy pertraktacyynych i ściśle processowych interessów

a. Z pomyślnym skutkiem przewiodła 183
b. Z niepomyślnym skończyła skutkiem 34
c. Ułatwionych zostało w ciągu processu 80

Wygranych spraw wartość wynosi razem w summach złp. . 1,278,708

Przegranych summ ilość wynosi oprócz tych co przepadły w massach konkursowych dla niedostatku funduszu złotych Polskich . . . 27,524

Do rezultatu takowego dodać należy wartość przedmiotów processowych niemogących bydź na teraz numerycznie okazanemi; tudzież ogół odbytych hypotecznych interessów; a nakoniec koszta zasądowe w trzech latach na rzecz Skarbu w summie złp. 11,476 przysądzone.

Ilość pozostałych do załatwienia w Prokuratoryi Jeneralney (na teraz wiadomych interessów) wynosi 1422, a wartość tychże dochodzi w summach do złotych Polskich 13,067,860.

Oprócz tey w summach wartości, druga przynaymniey takaż wartość okazuie się w nieruchomościach i innych prawach, które Skarbowi lub Instytutom zakwestyionowano, i które jeszcze pod sporem zostaną. Chodzi bowiem w tych wiszących processach przeszło o 60 wsi i folwarków, względem których własność publiczna jest zagrożoną; chodzi o rozmaite szołectwa i wóytostwa; chodzi w dwóch sprawach przeszło o 12 kwadrato-

wych mil puszczy, które prywatni od Skarbu windykuią; chodzi w sprawach graniczaych i possessoryynych o zakwestyonowane naprzeciw publiczney własności przestrzenie ziemi, których ogół naymniey kilkanaście mil kwadratowych wyniesie; chodzi wreszcie o wiele zaprzeczonych dziesięcin, o prawa do wrębów lub propinacyi i t. d.

Summa oszczędzeń funduszu etatowego Prokuratoryi Jeneralney wynosi w ciągu roku zeszłego złp. . 47,508 gr. 19

Dodawszy do tego oszczędność z dwóch lat przeszłych w summie złp. . . 110,530 g. 5

Wyniesie ogół oszczędzeń z lat trzech summę złp. . 158,038 g. 24

Oto iest w naykrótszey treści zebrany owoc trzechletniey pracy Prokuratoryi Jeneralney. Zwiernego tego rzeczy wystawienia przekonać się nayłaskawiey Wasza Cesarsko-Królewska Mość raczysz, iak ważne są przedmioty straży Prokuratoryi Jeneralney poruczone. Od iey skutecznych działań, Skarb, edukacyia publiczna, duchowieństwo, i rozmaite Instytuta, całości i pewności funduszów swoich oczekuią; a przeciwnie na tem większeby narażone zostały straty, gdyby taż obrończa Magistratura pozbawioną była środków zaradczego działania. Mniema Rada Stanu, iż tem usprawiedliwia w oczach Waszey Cesarsko Królewskiey Mości potrzebę i użyteczność uprzywileiowanego dla Prokuratoryi forum i dobrodzieystwa dylacyiów, których dotąd za naywyższem Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości pozwoleniem używała. Pragnąc atoli usunąć wszelki pozór do zarzutów, iakie słyszeć się dały z powodu tychże udzielonych łatwości, poważy się Rada Stanu przedstawić Waszey Cesarsko Królewskiey Mości proiekt ograniczenia takowych, o ile posunięte iuż Prokuratoryi prace w przysposobieniu materyiałów do obrony bez narażenia rzeczy publiczney na uszczerbek dozwolić tego mogą.

(*Dalszy ciąg potem.*).

Z Londynu d. 15 Listopada.

Izba wyższa zawiesiła posiedzenia swoie do 23 Listopada, i spodziewaią się, iż Król odroczy parlament do Stycznia.

Na posiedzeniu d. 7 wyższey izby po ukończonem głosowaniu na powtórne odczytanie billu, Lord King uczynił następuiący wniosek: aby w przypadku, ieśliby przez śmierć niektórych osób, korona (*) trzech Królestw W. Brytanii przypadła na Królową, ninieyszy bill z wszystkiemi iego warunkami poczytany był za żaden, a cała ta sprawa ze wszystkiemi zeznaniami iako zmyśloną i potwarczą uważaną była. Po żywych atoli sporach bez głosowania nawet został ten dodatek do billu odrzucony.

Przy głosowaniu na 3cie odczytanie billu, Radcy Królowey oczekiwali przy podnożku tronu iego wypadku. Jak tylko postrzegli, że utrzymało się tylko większością 9 głosów, właśnie tylu ile iest gabinetowych Ministrów, napisali zaraz przeciw temu protestacyią, że 3cie odczytanie billu utrzymało się tylko większością 9 głosów, to iest tylu tylko członków, ile oświadczyło się przeciw Królowey, a zatem bill prawnie nie przeszedł. Donieśli o tem wypadku Królowey, która znaydowała się w pobocznym pokoiu, dali iey do podpisania powyższe pismo, i wręczyli go

(* Wiadomo iest, że Królowa iest córką Angielskiey Królewny, siostry Jerzego III. a zatem chociażby iako teraźnieysza Królowa przez rozwod od tronu odsuniętą została, ma wszelako iako członek teyże rodziny do niego prawo. Lubo niema podobieństwa, aby przy znaczney liczbie bliższych do korony osób, mógł ten przypadek nastąpić, Lord King chciał wszelako tym dodatkiem przegryść Ministrów.

Lordowi Dacre. Lecz wiadomo, iż przez wniosek Hr. Liwerpool uchylenia billu, stało się niepotrzebnem. Po utrzymaniu się wniosku Ministra, Hr. Grey mowił żywo przeciw postępowaniu w całey tey sprawie. Ministrowie korony obrazili przez kilkomiesięczne swoie postępowanie narod, wstrzymali publiczne i prywatne zatrudnienia, podali nieprzyiaciołom wewnętrzney spokoyności sposobność do korzystania z tey okoliczności i obyczayności naywiększy cios zadali. Tu mowił nayuszczypliwiey przeciw Medyolańskiey kommissyi. Po taynych i publicznych badaniach, gdy wszystkie niedorzeczności przeciw Królowey, iakie tylko było można zebrano, cofniono w prawdzie słusznie bill, ale bez usprawiedliwienia. Zapewnił Lordów, iż lud W. Brytanii nie przestanie na samem cofnieniu billu, ale żądać będzie ścisłego dochodzenia względem iego początku i powodów do niego. — Lord Erskine sądził się za szczęśliwego, iż dożył, że Królowey wymierzona została sprawiedliwość; iest to zwycięztwo słuszności i niewinności, nad niesprawiedliwością i złością. Strawił większą część życia przy sądach; był nieraz świadkiem tryumfu prawa, ale nigdy tak wspaniałego, iak w dniu dzisieyszym. —— W kilka minut po podpisaniu przez Królową protestacyi, wpadli do iey pokoiu Radcy z radosną nowiną, że bill odrzucony został. Lubo w krytycznych okolicznościach nie straciła nigdy przytomności, tu stanęła niemą bez poruszenia. P. Brougham rzekł do niey, iż dobrze byłoby, gdyby się oddaliła, nim lud się zgromadzi. Sprowadzono ią więc i wsadzono do powozu; ciągle ieszcze była niemą, dopiero gdy w kilka minut w powozie runeła potok łez, odzyskała mowę i dawną wesołość. Z trudnością tylko uszedł iey powoz natłoku ludu. W mięszkaniu swoim zastała wiele Dam i Panów Włoskich, którzy właśnie przyiechali za nią świadczyć, z któremi i innemi osobami iadła wesoło obiad i wieczerzą. — Zaraz tego dnia odwiedziło Królewą wiele znakomitych osób i odtąd odwiedzaią ią codziennie. Xże Leopold Koburgski odwiedził nazaiutrz wysoką swoią teściową. Mnostwo adressów przychodzi znowu do Królowey. — Oświecenie miasta ciągnęło się przez kilka wieczorów, do którego dał pochop Lord Prezydent Londynu Thorp (członek oppozycyi) oświeciwszy swoie mięszkanie, za którego przykładem iść musieli inni mięszkańcy ieżeli nie chcieli mieć powytłukanych okien. Pospolstwo naygorzey obeszło się z wydawcami Ministrowskich gazet Goniec i New Times, którzy, iak wiadomo przeciw Królowey pisali. U pierwszego skończyło się na wytłuczeniu okien, ponieważ woysko przybiegło i rozpędziło tłum którego policyia wstrzymać nie mogła. Jednakże dopiero po skaleczeniu kilkunastu osób i odczytaniu ustawy przeciw buntowi odparto od niego napaść. Lecz przeciw drugiemu miało wolne pole do działania ponieważ iako będącemu w samem mieście nie ma woysko bez zezwolenia Lorda Prezydenta przystępu, a policyianie nie byli w stanie wstrzymać iego zapędu. Zniszczono zatem cały dom i cudem tylko od spalenia go uratowano. Zdawało się iakoby cały Londyn oszalał. Lecz nietylko tu, ale i po prowincyiach toż samo się działo, gdzie wielu Lordów, którzy przeciw Królowey głosowali, znieważone-

mi zostali. Majocchi w wizerunku i zielony worek spalonemi zostali.

Gazeta Times na pobicie wieści, iakoby z strony Królowey zaniechana była sprawa przeciw Cucchi, Sacchi, Majocchi i t. d. o fałszywe świadectwa, zapewnia iż ta swoią drogą idzie.

Lord Prezydent zwołał na 21 b m. radę gminną dla uchwalenia adressu powinszowania Królowey odniesionego zwycięztwa nad swoiemi nieprzyiaciołami, tudzież adressu do Króla i obu izb parlamentowych o uchylenie ustaw, pozbawiaiących współrodaków Katolików, dla różności religii, praw obywatelskich.

Rozchodzi się znowu pogłoska o zmianie Ministrów. Z F. Canning, który usunął się zupełnie od sprawy Królowey, maią iego koledzy nie bydź kontenci.

W sobotę przybył tu z Gońcem Krause Pułkownik Brown, który miał świadczyć w sprawie Królowey; lubo do tey sprawy iuż zapóźno, ale na czas, ieżeliby parlament dochodzić miał postępowania Medyiolanskiey kommissyi.

W Plimut, Dowrze, Windsor i innych miastach na wiadomość o uchyleniu billu przeciw Królowey dzwoniono we wszystkie dzwony, a postylionów, którzy tę wiadomość przywieźli, przyozdobiono laurami i białemi kokardami.

W Szkocyi nadano spuszczoney z warsztatu szalupie nazwisko Henryk Brougham.

Eskadra nasza pod Wiceadmirałem Moore zostawać poty ma na przedporciu Neapolitańskiem, poki nie będzie wiadome postanowienie Monarchów na ziezdzie Opawskim względem Neapolu.

Wyprawa nasza do północnego bieguna pod Porucznikiem Parry powróciła tu dnia 4 b. m. Okręty iey lubo pod 35 stopniem zimna podług Reaumura przepędziły bez niewygody zimę, i ieden tylko człowiek na chroniczną umarł chorobę. W lecie 1819 doszły do 112½ stopnia długości między 74 i 75 szerokości, i odkryły 12 wysp, które Nową Georgiią nazwały. Zimowały w porcie południowego brzegu pod wyspą Melville pod 74 stopniem i 47 strychów szerokości, a 110 stopniem i 47 stry: długości, i iak tylko r. t. lód się połamał, udały się daley na zachod, ale dla ogromney kry w 16 dniach nie mogły daley zapłynąć iak tylko pod 113 stopień długości. Nie udała się także żegluga w południowym kierunku, i postanowiono dla nadchodzącey iesienney pory powrócić do Anglii. Parry, który po powrócie mianowany został kapitanem, czyni zresztą uwagę, iż owe wody są przeszło przez trzecią część roku spławnemi.

Naynowsze doniesienia z wyspy S. Heleny dochodzą do 25 Września. Bonaparte znaydował się ciągle zupełnie zdrowy.

Wczoray z powodu spraw zagranicznych odbyła się wielka gabinetowa rada.

Siła morska Zjednoczonych Amerykańskich Stanów składać się na przyszłość będzie z 12 liniiowych okrętów, 18 fregat i 30 kilku pomnieyszych woiennych okrętów.

Woysko powstańców południowey Ameryki pod Jenerałem Bolivar podaią 15,000 piechoty i 4,000 jazdy.

DODATEK
DO Nro 97.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 3 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Opawy d. 21 Listopada.

Nayiaśnieyszy Król Pruski przedsię weźmie dziś podróż na powrót do Berlina i zamyśla tam dnia 25 w wieczór stanąć. Zabawi d. 23 w Wrocławiu, a potem uda się w dalszą podróż przez Grünberg i Frankfort.

Z Paryża d. 15 Listopada.

Król uwolnił od kary śmierci Gravier i Bouton, a to na prośbę Xiężny Berry, która zaraz rano po zapadnieniu przeciw nim wyroku napisała do Króla prośbę, aby z iey powodu nie dozwalał krwi Francuzów rozlewać. Idzie chętnie za przykładem tego Anioła, za którego łzy wylewa, który umieraiąc iprosił za swoiemi mordercami, i którego za przewodniczą gwiazdę życia swoiego uważa.

Podczas wczorayszych pokoiów u Dworu znaydowali się wszyscy posłowie zagraniczni, wyiąwszy Neapolitańskiego.

Dotychczasowy pałac Xcia Wagram (Berthier) obrocony teraz iest na kancelaryią Ministra spraw zagranicznych, do którego iuż się rzeczony Minister wprowadził.

Xiężna Berry odwiedziła d. 12 b. m. szpital Dzieciątka Jezus, obeyrzała wszystkie urządzenia tego dobroczynnego dla ludzkości zakładu i hoynie udarowała tameyszych chorych.

W Aix skonfiskowano pismo pod tytułem: *Les cries des amis de la liberté.*

Jak tylko Minister Angielski Canning dowiedział się o wypadku sprawy przeciw Królowey w wyższey izbie, udał się zaraz na powrot do Londynu. W przod iednak miał posłuchanie u Króla, na które wprowadził go Xżę Richelieu.

Z Bruxelli d. 17 Listopada.

P. Decourte i żona iego, którzy w Paryżu uwięzionemi i od naszego Rządu rekwirowanemi byli, przybyli tu i są w więzieniu osadzonemi. Obwinionemi bowiem są o podstępne bankructwo.

Jutro obchodzone tu będą imieniny naszego Króla odgłosem dzwonów, powszechnem oświeceniem i t. d.

Od 1go Stycznia r. p. zaprowadzone będą w naszem Królestwie iednakowe miary i wagi.

Z Austryi d. 15 Listopada.

(z Gazety Berlinskiey.)

Pomnożone w Monarchii naszey uzbraiania od rozpoczęcia narad zeń w Opawie, nie zostawuią prawie żadney wątpliwości o rozpocząć się maiących nieprzyiacielskich krokach przeciw Królestwu Neapolitańskiemu. Dnia 9 wyszedł rozkaz od Nadworney rady woienney do stanowisk pułków pieszych Argenteau, Piombini, Czartoryskiego i Nassau-Weilburg, aby zaraz po odebranym rozkazie ruszyły do Włoch w drogę. Liczbę przeznaczonych tych na nowo w posiłku woysk podaią do 20,000 ludzi. Podpułkownik Augustyn, szef korpusu palnych rac, który skutek rac Kongrewskich nad ich początkowy daley posunął, i którego oddział, iż do Włoch poszedł, powołany został do Opawy, dla okazania, iak się domyślaią, Monarchom Rossyyskiemu i Pruskiemu niszczących skutków ulepszenia tego okropnego wynalazku. O postanowieniach w Opawie nie słychać nic więcey, iak tylko, że Ambasadorowie Francuzki i Angielski oświadczyć mieli w imieniu Dworów swoich neutralność względem Neapolu. Ostatni zabiera się prawie co tydzień do odiazdu do Wiednia.

Z Włoch d. 8 Listopada.

W Neapolu na posiedzeniu parlamentu dnia 25 Października wniosek P. Natale względem zniesienia wszystkich wewnętrznych ceł i praw lennych w Sycylii, względem wolnego wprowadzania i wyprowadzania wszystkich płodow z Neapolu do Sycylii i nawzaiem, był powtórnie odczytany. — P. Rioli mówił o smutnym stanie Włościan w Sycylii, gdzie wszelka własność ziemska należy do zakonów, Baronów, Biskupów i korporacyy, a obywatel ani skiby własney nieposiada. Proponował zatem, aby te ziemie wypuścić na wieczny czynsz obywatelom. — P. Incarnati mówił za oszczędnością, radził, aby znieść dyrekcyią lasów i wody, intendentury, podintendentury i prowincyionalnych radców, ktore rocznie 615,000 dukatów kosztuią, a tylko nadużycia uwieczniaią; zmnieyszyć wszystkie pensyie łaski i nikomu nie wyznaczać pensyi, kto iescze pracować może; pomnieyszyć dochody Biskupow, którzy tak z położenia swoiego, iako też z przepisów Ewangielii mniey potrzeb maią niżeli inni obywatele; aby maxymum ich dochodu oznaczyć do 6000 dukatów (48,000 złp.) i to tylko dla Arcybiskupa Neapolitańskiego, i niedawać im tego dochodu w dobrach, ale tylko gotowizną z kass rządowych. Żądał także zmnieyszenia urzędów i urzędników. — P. Draganeti żądał, aby znayduiące się w Neapolu milicyie odesłane były do swoich prowincyy, ponieważ osada w stolicy z samych liniiowych woysk wynosi do 18,000 ludzi. — P. Tessari wymienił do ośmiu opłat, które Biskupi pod rożnemi nazwiskami od plebanów wybieraią, i żądał, aby zniesionemi były, do czego spodziewa się, iż Biskupi pomnąc na swoią powagę, dobrowolnie się przychylą. — Dnia 27 P. Retti przymawiaiac się do zdania sprawy kommissyi o sposobach dostania pieniędzy, radził przenieść przymuszoną pożyczkę nad patryiotyczne składki, ponieważ do ostatnich przyłożą się tylko gorliwi obywatele, a pierwsza dotknie wszystkich. — P. Galanti zdał sprawę o wniosku Incarnati: że radcy stanu nie mogą bydź Ministrami. Do-

tycząca się tego przełmotu kommissyia była przeciwnego zdania, ponieważ radcy stanu są mężami, którzy posiadaią zaufanie i znaą bieg spraw. Większa część deputowanych była za zdaniem Jncarnati, ponieważ chęć podwyższenia, mogłaby radców stanu uwieść do ulegania Ministrom. Naród Hiszpański był tego samego mniemania. Prezes rzekł: Rada stanu iest nieustaiącém ciałem, stróżem władzy exekucyyney i nie powinna się o podwyższenie ubiegać. Jak my stanowiemy reprezentacyią narodową, tak rada stanu stanowi senat, który obok tronu i Ministrów czuwa nad utrzymaniem wolności narodowey. Każda nadzieia wywyższenia się, byłaby z iey strony występkiem; dla zapewnienia iey niepodległości uznaną iest za niezmienną. Służy ona za kontrollę Ministrów, a zatem nie może się na ich posuwać mieysca. — P. Nicolai zapytał się czyli niezmienni sędziowie mogą bydź radcami stanu? — Wszystkie te pytania zebrane w następuiące dwa: a) Mogąż radcy stanu tylko na Ministrów lub ogółem na wyższe urzędy bydź posuwaemi? Postanowiono większością 55 głosów przeciw 27 że ogółem na wyższe urzędy. 2) Maż Rząd prawo posuwać ogółem radców stanu na wyższe urzędy? Postanowiono większością 60 głosów przeciw 22 że nie. — P. Nicolai zdał sprawę w imieniu dotyczącey się komissyi względem płacy radców stanu. Zdaniem kommissyi maxymom roczney ich płacy bydź ma iak w Hiszpanii 2600 dukatów (20,800 złp.)

Król Neapolitański bawił się d. 3 b. m. polowaniem na bażanty.

Xiążę Chrystyian Duński bawi ieszcze z swoią małżonką w Neapolu i pozostanie aż do wiosny.

Eskadra Angielska stoi ieszcze na przedporcie Neapolitańskiem. Dnia 3 zarzuciły tamże dwa woienne okręty Francuzkie kotwice.

Składaiące się z 45,000 ludzi liniiowe Neapolitańskie woysko podzielone iest na 4 korpusy; pierwszy pod Jenerałem Gabryelem Pepe przeznaczony iest do bronienia granic; drugi pod Jenerałem Carascosa do osadzenia wąwozów S. Germano; trzeci pod Jenerałem Filangeri do osadzenia obu Abruzzów; czwarty pod Jenerałem Milani stać będzie w okolicach Otranto Brindisi i Tarent. Do wsparcia tych woysk iest pod bronią 200,000 milicyi pod byłem Jen. Wilhelmem Pepe; lecz nie zachodzi pomiędzy nim i tą milicyią wspólne zaufanie. 50,000 Węglarzów chcą się na kupy podzielić i na wzór Hiszpanów woynę prowadzić. Rząd żali się na niedostatek dział, broni i ammunicyi i narzeka na Jenerała Nugent, iż nie przysposobił tego wszystkiego podczas swey administracyi. Całe woysko nie ma w zapasie iak 30,000 karabinów lecz oczekuie z fabryk Francuzkich 50,000, które miano iuż w Marsylii na okręt władować. Kraiowe fabryki dostarczaią miesięcznie po 6000. Milicyie i kupy uzbroione bydź maią fuzyiami, na które osadzaią bagnety. Ci, którzy fuzyy nie maią, wyydą w pole z pikami kosami i widłami. Jeżeliby woyska obce aż pod Neapol postąpiły, woyska kraiowe i milicyie osadzić maią stanowiska Avellino, Nola i Bagnuoli pod Apeninami. — Z Sycylii przybyło 1200 młodych ochotników.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest: dnia 3 Grudnia r. b. dana będzie Komedyia w 3 aktach z francuzkiego P. Caignez, przełożona przez L. A. Dmuszewskiego, pod nazwiskiem: *Kochankowie Extra-poczty.*

DONIESIENIA.

Pisarz Trybunału I. Inst. M. W. Krakowa i iego Okręgu, podaie do publiczney wiadomości, iż Kamienica tu w Krakowie przy ulicy Bradzkiey pod L. 248 w Gminie mieyskiey II. stoiąca, W. Józefy z Rudowskich Mierzyńskiey W. Józefa Mierzyńskiego O. K. P. małżonki dziedziczna, na żądanie W. Katarzyny Taroni wdowy Obywatelki M. Krakowa tu w Krakowie pod L. 240 mięszkaiącey, przez publiczną licytacyią przedaną zostanie, a to z mocy zapisu urzędowego przed Notaryuszem Choynackim przez ś. p. Nikodema Rudowskiego dnia 4 Września 1810 roku zeznanego, a to na zaspokoienie 400 czerw. zło. z prowizyią od ostatniego kwitu zaległą i kosztami prawnemi.

Zaięcie tey Kamienicy uskuteczni one zostało przez Komornika Jacka Kaweckiego w dniu 22 Sierpnia r. b. Kopiie tego zaięcia stosownie do przepisu prawa UUr. Aloyzemu Firpowiczowi Pisarzowi Sądu Pokoiu Miasta Wolnego Krakowa Okręgu Igo i Stanisławowi Grabewskiemu Woytowi Gminy właściwemu wszystkim tu w Krakowie mięszkaiącym przez Woźnego Stanisława Iastrzębskiego tu w Krakowie dnia 22 Sierpnia r. b. doręczone zostały.

Tenże Protokuł zaięcia w księgi hypoteczne W. M. Krakowa i iego Okręgu na karcie 186 pod L. 56 Vol. II. dnia 25 Sierpnia r. b. zaś w Kancelaryi Pisarza Trybunału I. Inst. w podobną księgę zaięciów nieruchomości od stronnicy 537 do 538 dnia 28 Sierpnia r. b. pod L. 60 wpisanym został.

Przedaż tey Kamienicy imieniem W. Katarzyny Taroni wdowy popierać będzie W. Adam Krzyżanowski P. O. D. Patron w Krakowie pod L. 561 zamięszkały.

W Kamienicy tey naiemnikami są: W. Józefa Rudowska wdowa.

Pierwsza publikacyia warunków przedaży tey kamienicy w dniu 24 Października r. b. na Audyencyi Wysokiego Trybunału I. Inst. M. W. Krakowa, a następne termina podług przepisu art. 702 Kod. Postęp. Sąd. nastąpią.

Po nastąpioney trzy razy publikacyi warunków przysądzenie przygotowawcze tey Kamienicy nastąpi na Audyencyi Wys. Tryb. I. Inst. M. W. Krakowa i iego Okręgu, dnia 5 Stycznia 1821 r. Cena tey Kamienicy kładzie się przez popieraiącą w ilości zł. pol. dziesięć Tysięcy. W Krakowie d. 25 Listopada 1820 r.

Kuliczkowski, Pisarz.

W dniu 5 Grudnia 1820 o godzinie 9 z rana w Krakowie przy ulicy Gołębiey pod L. 256 w Kancelaryi Komornika odbędzie się licytacyia w drodze Exekucyi, mocą którey dochody z wyszynku trunków w domu pod L. 133 przy ulicy Długiey sprawowanego na rok ieden od summy roczney złp. 200 poczynaiąc wydzierżawione będą.

Dan w Krakowie d. 30 Listopada 1820.

Kawecki Kom: S.

W Krakowie przy małym Rynku w Domu podpisanego Komornika pod Nr. 676 dnia 6 Grudnia r. b. o godzinie 2giey po południu wypuszczony zostanie Dom na Przedmieściu Piasek pod Nr. 73 stoiący po niegdy Janie Kantym Nadgłoskim pozostały w trzechletnią dzierżawę na rzecz X. Maryana Poradowskiego Przeora Klasztoru XX. Karmelitów na Piasku. Życzący sobie obięcia zechca się w mieyscu i czasie wyrażonych z zaopatrzeniem vadium złp. 36 znaydować.

W Krakowie dnia 20 Listopada 1820 roku.

Skorczyński, Kom: Sądz.

Podpisany Notaryusz w moc Rezolucyi Trybunału I. Instancyi W. Miasta Krakowa zdnia 31 Paźdz. r. b. Nr. 3112 wydaney uwiadomia Publiczność, że ruchomości po zmarłey Emilii Domańskiey iako to: kosztowności, sukńie, bielizna i różne ruchomości pościel i szkła przez publiczną licytacyią w dniu 4 Grudnia r. b. 1820 o godzinie 10 ranney w Kamienicy przy ulicy Grodzkiey pod L. 89 za gotową zapłatą sprzedawane będą. W Krakowie d. 24 Listopada 1820.

Ignacy Rogalski, N. P.